

مرام‌نامه‌ی نقدنامه

هدف از نگارش این متن در مقام متنی مکمل و به موازات مانیفست، مشخصاً تبیین مرام و موضع اخلاقی نقدنامه است. در وضعیت متشتت و غبارآلود فعلی، مرام‌نامه می‌تواند به واسطه بیان دلالت‌های شفاف و ملاحظاتی صریح، یک مجموعه را در طراحی چشم‌اندازی اخلاقی در روش و منش، همگام سازد. نقدنامه، دچار این توهم نیست که خود را صدایی تازه، طرحی نو و یا حتی نوعی راه سوم بداند، بلکه به دنبال ایجاد بستری برای هم‌افزایی و تجمیع نقدها و نقادانی است که به دلایلی چند، که ذکر آن در مانیفست رفته است، طرد و منکوب شده و یا به محاق رفته‌اند. لذا متنی لازم است که بتواند دامنه‌ی وسیعی از کنش‌گران عرصه‌ی نقد و نقادی را در حرکت به سمت آن، هم‌افق و یا دست‌کم هم‌مرام سازد.

افق نظری و هم‌چنین اخلاقی نقدنامه، در یک کلام، فراروی از مجادلات و منازعات هیستریک، غیرمنصفانه و نامستدل، و برکشیدن آن به سطحی عالی‌تر است، که در آن دو عنصر آگاهی‌بخشی و راهگشایی نقد لحاظ شود. در همین راستا، نقدنامه بر تمایز میان حیثیت انسانی و حیثیت پژوهشی، تاکید می‌ورزد، و از این طریق، قایلان به این موضع اخلاقی، فارغ از سلايق و علايق نظری، را با خود «همگام» خواهد ساخت. بر این اساس، نقدنامه، در صدد است تا نه تنها صدای نقادانی در دل تاریخ نقد مدرن ایران باشد، بلکه همچنین نقشی در چشم‌انداز نقادی فردای ایران داشته باشد. بر این اساس، نقدنامه خود را نه صدای جدید، بلکه بازاینده/بازگشاینده‌ی ایده‌ی مسدود شده‌ی نقد در ایران معاصر می‌داند. ایده‌ای که نمایندگان/مصادیقی چند در گذشته و حال ایران‌زمین داشته و دارد. نقدنامه، از سویی می‌کوشد این تلاش‌ها را، چه در گذشته، چه در حال، از حاشیه به متن کشانده و منتشر سازد و از سوی دیگر، بن‌بست موجود را برای آیندگان، ولو به حد روزه‌ای بگشاید.

نقدنامه، با تکیه بر مبنای خود مفهوم «نقد»، بر مبنای فلسفه نقادی، از نقد خود عرصه‌ی نقد و حتی نقد خود نقدنامه نیز ابایی نخواهد داشت. نقدنامه در راستای احیا و بازتعریف شعار رایج و اکنون مبتذل «نقدپذیری» تلاش خواهد کرد و نقد را نه خصم (صرفاً منفی) و البته نه تصدیق (صرفاً ایجابی)، بلکه راهی برای مواجهه با یک

امر (اثر، وضعیت، ایده و ...) و بازنمایی تناقضات و تعارضات درونی آن وضعیت در راستای رفع این تناقضات می‌داند.

لذا اهم مرام/اصول اخلاقی نقدنامه در زیر به اختصار، ذکر شده است:

یکم: ضرورت تفکیک کرامت/حیثیت پژوهشی صاحب یک ایده یا اثر، از کرامت/حیثیت انسانی وی، مهمترین اصل اخلاقی نقدنامه است. منتقد می‌تواند و از نظر ما باید، پژوهش‌گر را از آن حیث که پژوهش را نه در خفا، که در حضور عموم به اشتراک و انتشار گذاشته است، مورد نقد جدی قرار دهد، و وی را از پیامدهای جبران‌ناپذیر اثر خود در حوزه عمومی مطلع سازد. دامنه‌ی این نقد می‌تواند حتی، در مواردی نادر، تا مرز ساقط کردن یک اثر، و نه صاحب آن، از انتشار و اشتراک دوباره‌ی آن پیش رود. اما، حفظ کرامت انسانی نقدشونده، از آن حیث که ابتدا انسان و سپس پژوهش‌گر است، و فرارفتن از حدود اختیارات منتقد، که همانا نقد اثری خاص و یا به طریق اولی نقد کلیت حیثیت پژوهشی یک نفر است از الزامات بی‌قید و شرط نقدنامه است. نقدنامه تمام‌قد از انتشار و یا بازنشر نقدهایی که واجد مقدار قابل‌توجهی قشری‌گری، گزافه‌گویی، فخرفروشی، تحقیرهای انسانی، و خوارشمی جبران‌ناپذیر نقدشونده است، هم از لحاظ نظری و هم اخلاقی، پرهیز خواهد کرد.

دوم: نقد صریح، بدون تعارفات مرسوم، زنده و بر مبنای نقد ایده و استدلالات و دعاوی اثر. در موارد ترجمه‌ای نیز نقد اثر با نقد کیفیت و صحت و سقم ترجمه همراه خواهد شد، البته بی‌آنکه هدفش پلیس‌بازی، تخریب شخصیت یا مچ‌گیری‌های مرسوم باشد.

سوم: التزام به رأی جمعی داوران همکار و شورای دبیران نقدنامه؛ بدین معنا که هر نوشته‌ای پیش از انتشار توسط داوران همکار با نقدنامه مورد داوری قرار خواهد گرفت و نهایتاً بر اساس مبانی مصرح در مانیفست، مرامنامه و شیوه‌نامه توسط اعضای شورای دبیران نقدنامه در خصوص انتشار آن تصمیم‌گیری خواهد شد. در صورت لزوم و البته توافق نویسنده، در گفت‌وگویی انتقادی، متن با جرح و تعدیل و تایید نهایی نویسنده منتشر خواهد شد.

چهارم: نقدنامه در ویرایش متون ارسالی آزاد است؛ اما، در صورت نیاز به برخی اصلاحات محتوایی، شورای نقدنامه در گفت‌وگویی دوستانه پیشنهادات و انتقادات خود را با نویسنده در میان خواهد گذاشت و ماحصل آن را منتشر خواهد کرد.

Page | 3

پنجم: نقدنامه پاسخ نقدشونده، و احیاناً واکنش‌های جدی و قابل تأمل به نقد منتشر شده را در تارنما را بی‌هیچ کم‌وکاستی منعکس خواهد کرد. و در صورت نیاز، برآن پیش‌پس‌نوشتی نیز منتشر خواهد کرد.

ششم: به دلیل سرشت رادیکال نقد و ماهیت مرزشکن آن و همچنین، حفظ تمام امکانات و قوای موجود در وضعیت، نقدنامه از ارائه شیوه‌نامه‌ای صوری یا دستورالعمل نگارش نقد اجتناب می‌کند. این البته به معنای انتشار «هر» نقدی یا «هر» فرمی نیست، بلکه نقدنامه صرفاً می‌کوشد تا از پیش‌له یا علیه نوع خاصی از فرم نگارش موضوع بگیرد و از حیث فرم نگارش گشوده بماند و داوری هر مورد یا نمونه خاص را به نحوی مجزا انجام دهد. پروبلماتیک نقدنامه، نه محدودیت‌ها یا چارچوب‌های نگارشی، بلکه بیش و پیش از هر چیز، موضع اخلاقی نقد و هم‌خوانی آن با ایده مانیفست است.

شورای دبیران نقدنامه

ویراست یکم، مهرماه ۹۵